

KS

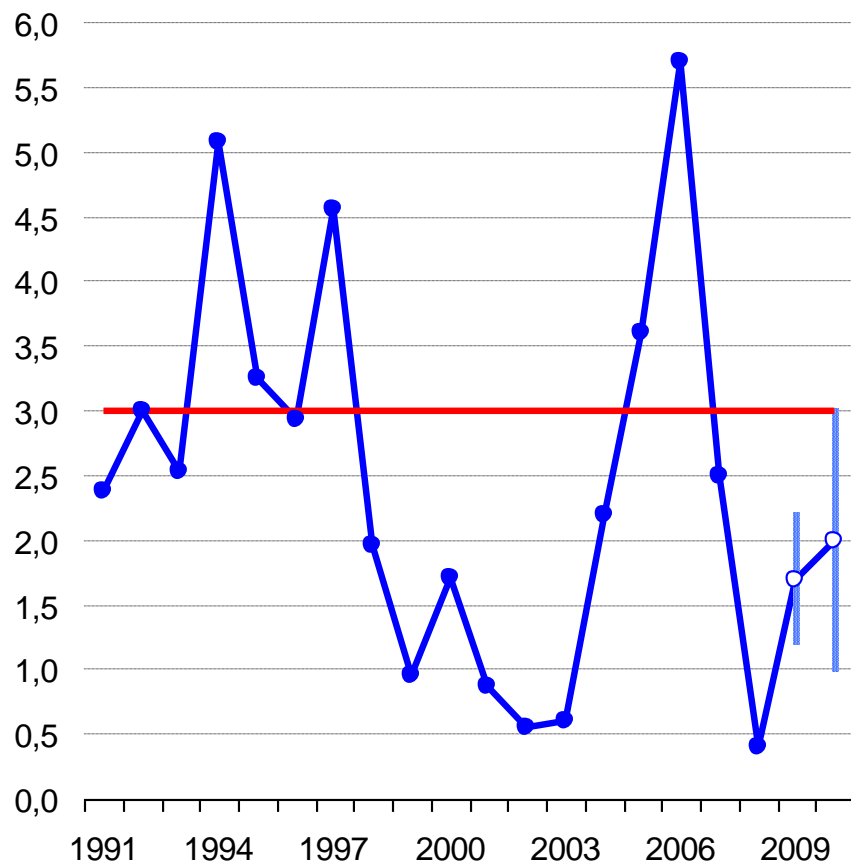

Aktiv boligpolitikk

Bjørn Gudbjørgrud, 25.05.2009

Den økonomiske situasjonen

Nto driftsresultat i prosent av driftsinntekt for kommunesektoren
Med anslått intervall for 2009 og 2010

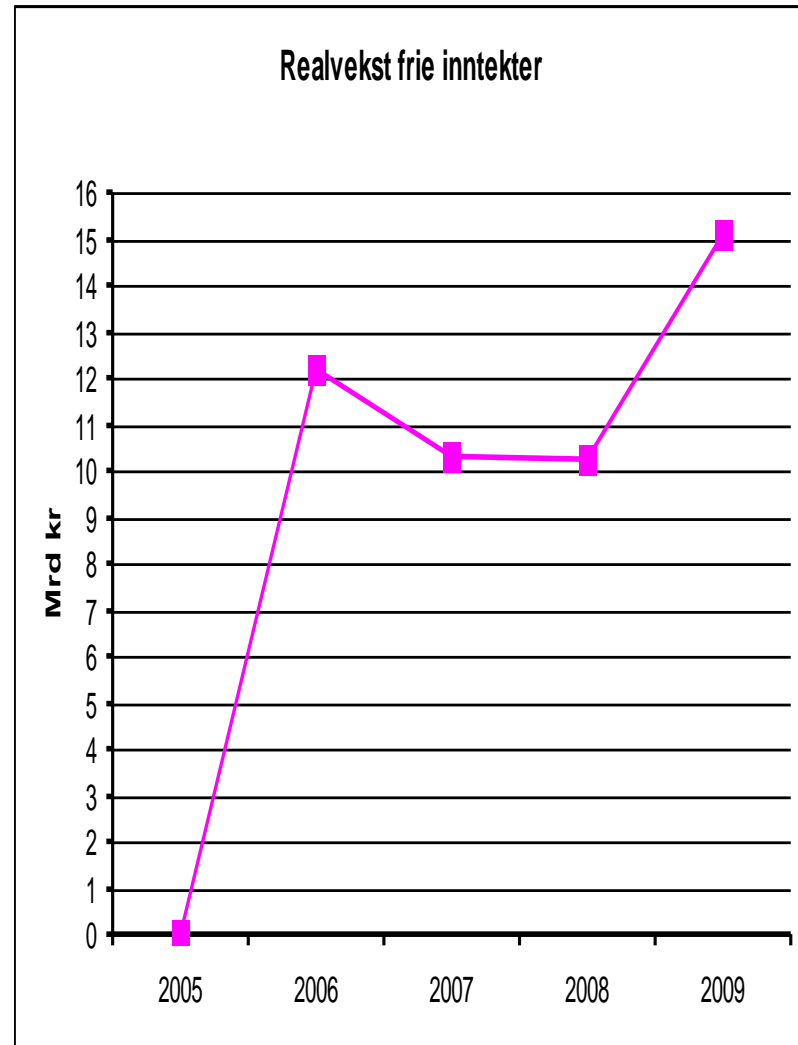

Kilde: Kostra, KS

- ✓ Rekordsvakt netto driftsresultat i 2008 (driftsinntekter – driftsutgifter, inkl renter og avdrag)
- ✓ Realvekst i frie inntekter og mer normale netto renteutgifter kan gi et bedre resultat i 2009, om utgiftene holdes i sjakk
- ✓ Stor usikkerhet om resultatet i 2010 pga utviklingen i norsk økonomi

Hvordan henger stor inntektsvekst sammen med rekordsvak kommuneøkonomi?

- ✓ Kommunene har tilpasset sitt driftsnivå til en høy vekst i inntektene som kom i 2006, økt låneopptaket kraftig og satt i gang mange nye investeringer
- ✓ De frie inntektene (skatt og rammeoverføringer) falt i 2007 og 2008 - resultatet er at rekordmange kommuner får negative netto driftsresultater
- ✓ Konsekvensen er en kommuneøkonomi ute av balanse.....

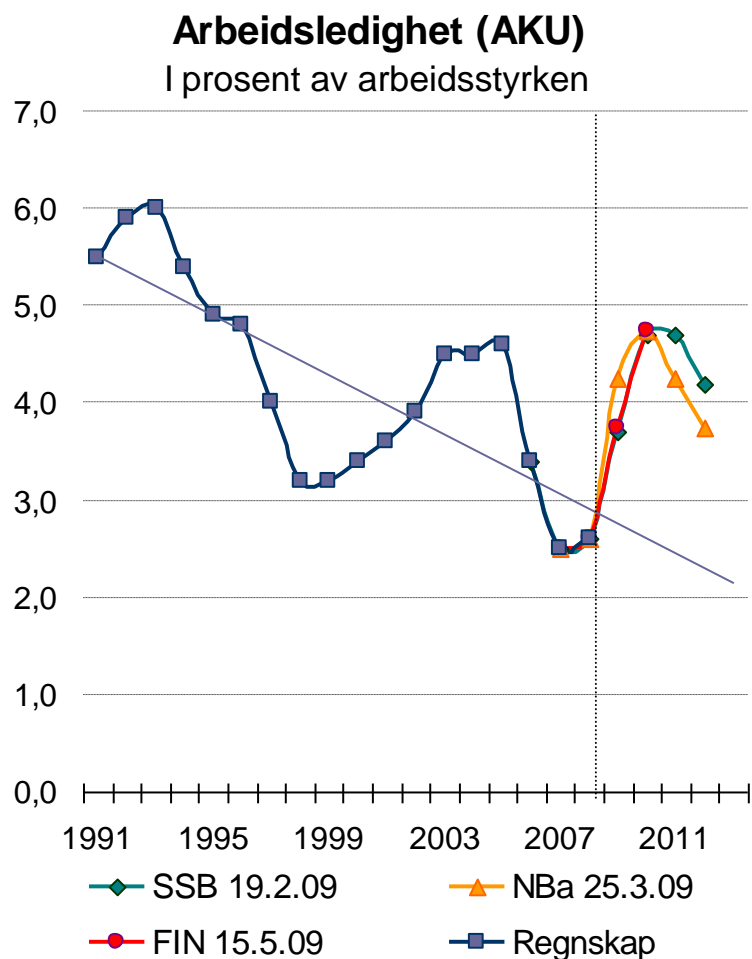

Hvor går økonomien nå? RNB 2009/Kommuneprp 2010

- ✓ RNB 2009
 - Inntektene øker med 1,3 mrd i 2009
 - 1,0 mrd. kr i økt rammetilskudd
 - 300 mill kr i økt skatteinngang

- ✓ Kommuneproposisjonen 2010
 - vekst i samlede inntekter i 2010 på 5-6 mrd
 - vekst i frie inntekter 4 mrd (2,5 mrd. kr. til kommunene)

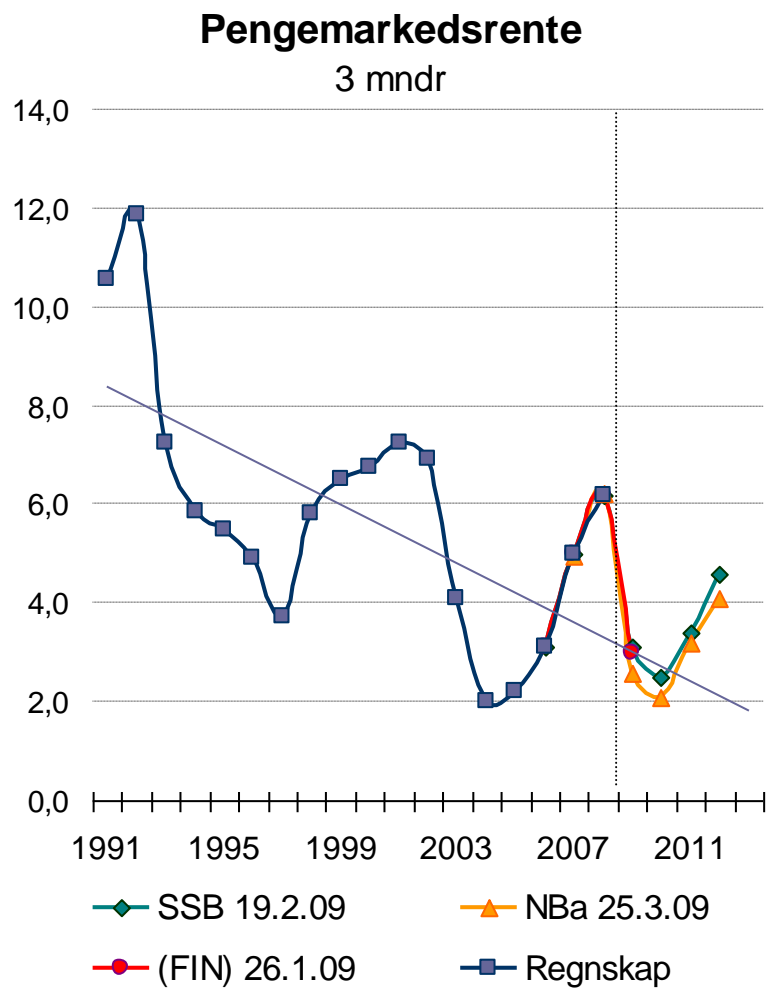
Konjunkturedgangen svekker arbeidsmarkedet – sosialhjelpsutgiftene vil øke

Kilde: Finansdepartementet, Norges Bank, Statistisk sentralbyrå

- ✓ Arbeidsledigheten
 - kan øke til over 120.000 ledige i 2010
 - kan på lang sikt øke kommunenes kostnader til sosialhjelp med 1,2 mrd kroner
- ✓ Kommunene
 - mange må nå justere opp kostnadene
 - hadde iflg KS' budsjettundersøkelse ikke budsjettert med økte sosialhjelpsutgifter for 2009

Rentenedgang gir reduserte kostnader

Kilde: Finansdepartementet, Norges Bank, Statistisk sentralbyrå

- ✓ I RNB anslås det at
 - pengemarkedsrentene faller med 3 prosentpoeng fra 2008 til 2009
 - husholdningenes renter anslås å falle med hele 4 prosentpoeng
- ✓ 1 prosentpoeng lavere renter reduseres kommunesektorens netto rentekostnader med nær 1 mrd kroner
- ✓ 3 prosentpoeng lavere renter gir nær 3 mrd lavere netto rentekostnader
- ✓ I tillegg kommer evt nedgang i tap på aksjer mv i 2009

Utfordringer i boligpolitikken

- ✓ (For) mange bostedsløse (6000)
- ✓ Stor økning i antallet flyktninger som skal bosettes
- ✓ Ny fengselsreform – alle skal ha bolig
- ✓ Mange trenger oppfølging og tjenester ut over bolig
- ✓ Nye utfordringer dukker opp som unge med høye studielån og finansieringsutfordringer og hustander med sterkt funksjonshemmede barn
- ✓ Virkemidlene treffer ikke alltid god nok, og organiseringen av virkemiddelapparatet er ikke like slagkraftig over alt

Virkemidler i boligpolitikken

- ✓ Kommunene har hovedansvaret for å gjennomføre boligpolitikken, men er avhengig av gode rammebetingelser og virkemidler – av regjeringen og Husbanken:

- ✓ Kommuneøkonomien er grunnmuren, men det boligsosiale arbeidet krever særskilte virkemidler:
 - Planarbeid, tilrettelagte boliger
 - Startlån, bostøtte og boligtilskudd
 - Boligsosial oppfølging
 - Kommunale tjenester – pleie/omsorg, rus, psykiatri

- ✓ Kommunenes styrke: samordning og fleksibilitet

Hvor kan vi bli bedre?

- ✓ I virkemiddelbruken – sammenhengen og kombinasjonen av startlån, bostøtte og boligtilskudd
- ✓ I organiseringen av det boligsosiale arbeidet
- ✓ I forhold til rammebetingelsene: tilskuddsnivå, fortsatt forbedringer i bostøtten, ressurser til oppfølging med tjenester og kompetanseheving innenfor boligsosialt arbeid
- ✓ Omfang og vedlikehold av kommunale boliger

Vedlikeholdssituasjonen

Bygningstype	Bruttoareal [m2]	Oppgraderingsbehov, periodisert og samlet			
		0-5 år [mill kr]	6-10 år [mill kr]	Samlet [mill kr]	Samlet [kr/m2]
Alders/sykehjem, øvrige helsebygg	5 170 000	5 700	5 100	10 900	2 100
Annen skolebygg, bibliotek og museum	740 000	1 600	800	2 400	3 200
Barnehage, lekeparks	1 290 000	1 300	1 300	2 600	2 000
Bolig	3 450 000	4 700	3 400	8 100	2 300
Diverse bygninger	1 350 000	2 800	1 400	4 200	3 100
Grunnskole	10 010 000	21 600	10 800	32 400	3 200
Iddrettsbygg	2 170 000	4 400	2 600	7 000	3 200
Kontor- og forretningsbygg	2 640 000	6 700	3 000	9 700	3 700
Kulturbygg	1 090 000	2 900	1 100	4 000	3 700
Lager, garasje, verksted etc	610 000	1 000	500	1 500	2 500
Videregående skole	3 680 000	7 000	4 100	11 100	3 000
Samlet	32 200 000	59 700	34 100	93 900	2 900
<i>Samlet kr/m2</i>		<i>1 900</i>	<i>1 100</i>	<i>2 900</i>	

✓ Boliger utgjør 11 pst. av bygningsarealet, og 8,6 pst. av oppgraderingsbehovet

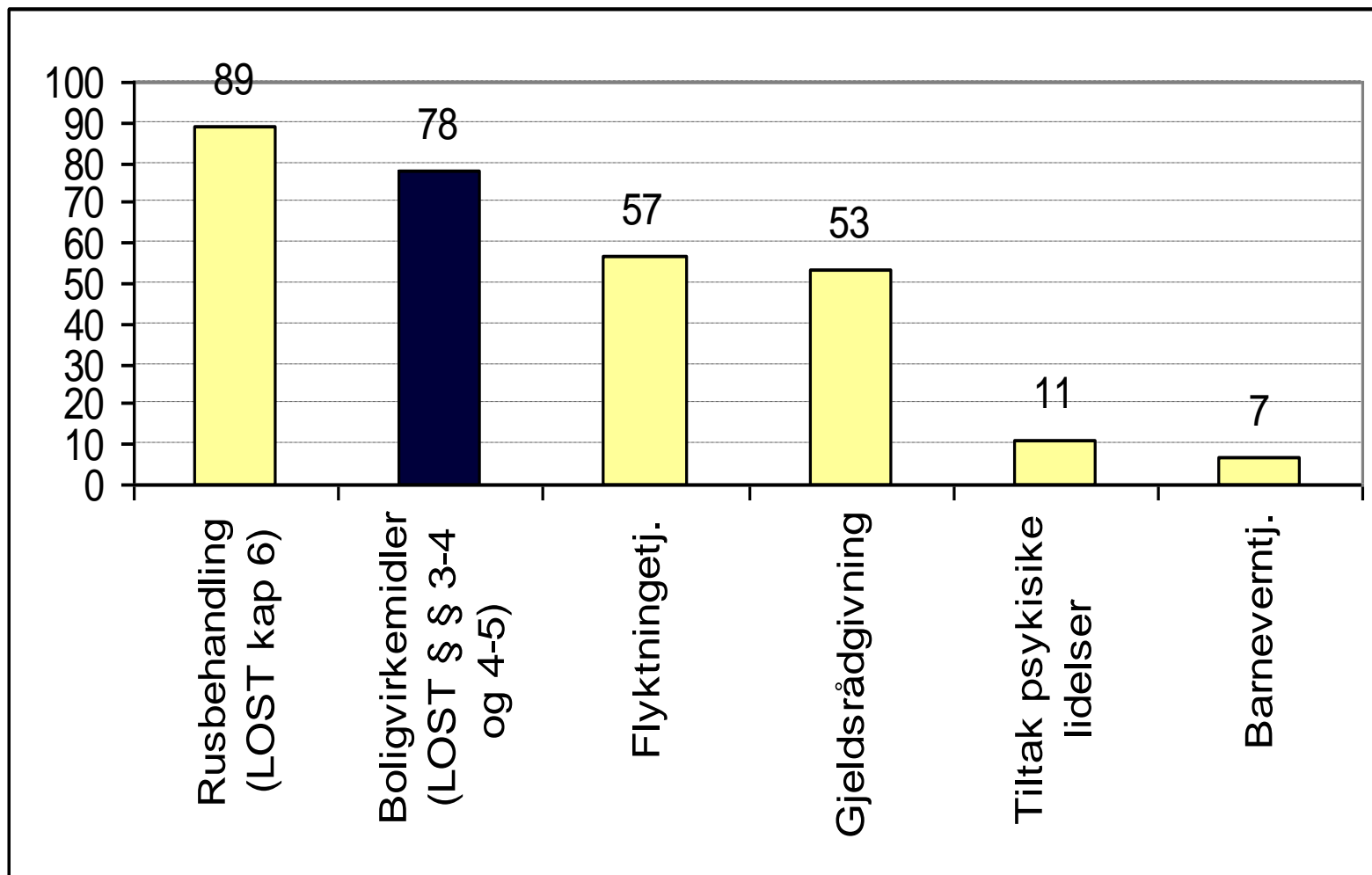
Flyktninger

- ✓ Kraftig økning av flyktninger som skal bosettes i kommunene:
 - I 2008 ble det bosatt 4700 flyktninger i kommunene
 - Behov for å bosette 8200 i 2009
 - Vedtak pr 1.5.09 i kommunene: 6 850 plasser

 - ✓ KS mener: Et skritt i riktig retning at integreringstilskuddet økes med 5000 over 5 år til kr 556 000, men ikke tilstrekkelig. KS krav for 2009 var 589 000. (iht. Beregningsutvalget)

 - ✓ KS er godt fornøyd med at kommunene får et engangstilskuddet på 100 000 ved bosetting av enslig mindreårig i 2009.
 - *Integreringstilskudd:* 120 000
 - *Nytt engangstilskud:* 100 000
 - *enslig mindreår. tilsk inntil:** 115 000
 - 335 000
- Sum år 1 2009: Inntil 335 000 kr pr person

NAV: Tjenesteområder i NAV-ktr*

* Det lokale NAV-kontoret: Hvilke løsninger velges
Monkerud, BI 2008

Boligvirkemidler i NAV-kontor

- ✓ Men boligvirkemidler betyr forskjellig ting – fra ansvar for tildeling av kommunale boliger, Husbankens virkemidler og boligsosial oppfølging til kun råd og veiledning uten vedtaksmyndighet
- ✓ De færreste kommunene har hele spekteret av boligvirkemidler i NAV-kontoret
- ✓ NAV er en mulighet til å gjennomgå boligsosial organisering og rette på det som ikke fungerer. Men det er like viktig å ta vare på det som fungerer bra. Det finnes ingen standardmodell for plassering av de boligsosiale oppgavene innenfor eller utenfor NAV

Oppsummering

- ✓ En god kommuneøkonomi er grunnmuren for boligpolitikken - situasjonen er utfordrende, men det er lysninger i RNB og Kommuneproposisjonen
- ✓ Finanskrisen gir oss nye utfordringer i boligpolitikken
- ✓ Vi har betydelige utfordringer i bosettingen av flyktninger
- ✓ Etablering av NAV-kontorer er en god anledning til å gjennomgå kommunal organisering og virkemiddelbruk i boligpolitikken